

Opinnäytetyö AMK

Sosionomi

2025

Kirsi Anttila ja Pirita Mylly

Vanhemmat ja varhaiskasvatus yhteisellä polulla

– opas henkilöstölle perhelähtöiseen yhteistyöhön

Opinnäytetyö AMK | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosionomi

Kevät 2025 | 49 sivua

Kirsi Anttila ja Pirita Mylly

Vanhemmat ja varhaiskasvatus yhteisellä polulla

- Opas henkilöstölle perhelähtöiseen yhteistyöhön

Tämä kehittämistyönä toteutettu opinnäytetyö keskittyy varhaiskasvatuksen ja vanhempien välisen yhteistyön vahvistamiseen perhelähtöisellä otteella. Toimeksiantajana toimi Kankaanpään kaupungin päiväkoti ja kehittämistyön tavoitteena oli luoda toimivia ja konkreettisia yhteistyömuotoja, jotka tukevat vuorovaikutusta, osallisuutta ja luottamusta kodin ja varhaiskasvatuksen välillä.

Vanhempien osallistumista tuettiin dialogisten keskustelujen, toivevadelmien ja aivoriihen avulla. Kehittämistyöhön sisältyi esimerkiksi vanhempien iltapäivätilaisuus, jossa vanhemmat saivat tuoda esiin ajatuksiin yhteistyöstä. Tuloksena syntyi yhteistyökäytäntöjä, joita päiväkodin henkilöstö muokkasi omaan toimintaansa sopiviksi. Työskentelyn keskiössä oli vanhempien kuuleminen, vuorovaikutuksen avoimuus ja yhteisten tavoitteiden rakentaminen.

Kehittämistyön tuotoksena laadittiin opas henkilöstölle perhelähtöisen yhteistyön toteuttamiseen. Oppaaseen koottiin käytännönläheisiä työmenetelmiä ja työkaluja tukemaan henkilöstöä perheiden kohtaamisessa. Opas rakentaa toimivaa yhteistyötä vanhempien kanssa ja tukee siten lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Kehittämistyö osoittaa, että vanhempien osallistuminen ei synny itsestään, vaan se vaatii aikaa, kohtaamisia ja tietoista panostusta koko varhaiskasvatusyhteisöltä.

Asiasanat:

kasvatusyhteistyö, perheiden osallisuus, yhteistyötavat, varhaiskasvatuksen sosionomin näkökulma, dialogisuus

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of social services

Spring 2025 | 49 pages

Kirsi Anttila ja Pirita Mylly

Parents and early childhood education on a common path

- A guide for staff on family-oriented cooperation

This development project-based thesis focuses on strengthening the collaboration between early childhood education and parents with a family-centered approach. The client was the daycare center of the city of Kankaanpää, and the goal of the development project was to create functional and concrete forms of cooperation that support interaction, participation, and trust between home and early childhood education.

Parents' participation was supported through dialogical discussions, wish trees, and brainstorming sessions. The development project included, for example, an afternoon event for parents where they could share their thoughts on cooperation.

A guide was created for staff to implement family-centered cooperation, compiling practical methods and tools to support staff in meeting families. The guide builds effective cooperation with parents, supporting the child's growth, development, and well-being. The development work shows that parents' participation requires time, encounters, and conscious effort from the entire early childhood education community.

Keywords:

early childhood education, interaction, encountering parents, the perspective of social pedagogue in early childhood education and care, dialogicity

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Kehittämistyön lähtökohdat	8
2.1 Kehittämistyön tausta ja tarve	8
2.2 Toimintaympäristö ja toimijat	9
2.3 Kehittämistyön tavoite ja kehittämistehtävä	11
3 Perhelähtöinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa	12
3.1 Varhaiskasvatuksen merkitys ja periaatteet	12
3.2 Vanhempien osallisuus ja dialogisuus varhaiskasvatuksessa	14
3.3 Kasvatusyhteistyö	18
3.4 Perhelähtöinen yhteistyö sosionomin näkökulmasta	21
4 Kehittämistyön toteutus	25
4.1 Kehittämistyön prosessimalli ja kehittämismenetelmät	25
4.2 Kehittämistyön eteneminen	31
4.3 Opas kehittämistyön tuotoksena	34
5 Kehittämistyön arviointi	36
5.1 Tuotoksen arviointi	36
5.2 Toteutuksen arviointi	37
5.3 Ammatillinen kehittyminen	39
Lähteet	41

Liitteet

Liite 1. Kirjeet

Liite 2. Kysymykset vanhemmille

Kuvat

Kuva 1. Varhaiskasvatuksen kolme keskeistä käsitystä (ITT) (Kangas ym. 2021, 17).....	13
Kuva 2. Perhelähtöinen kohtaaminen. (Määttä & Rantala 2022, 230).	22
Kuva 3. Kehittämistyön lineaarinen prosessimalli (Salonen ym. 2017, 52).	25
Kuva 4. Vanhempien iltapäivä.....	29
Kuva 5. Mukailtu SWOT-analyysi.....	30
Kuva 6. Kehittämistyön eteneminen ja aikataulu.....	33

1 Johdanto

Opinnäytetyömme on kehittämistyö, jonka tavoitteena on kehittää vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Opetushallitus on vuonna 2022 julkaissut varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, mistä löytyy määritelmä sille mitä vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on ja miten sitä toteutetaan. Yhteistyön kerrotaan olevan merkityksellistä ja sen tavoitteena on henkilöstön ja vanhempien sitoutuminen yhteistyöhön edistääkseen lapsen tervettä ja turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista (Opetushallitus 2022, 37.) Eri kasvuympäristöjen erilaisilla tekijöillä, kuten vuorovaikutussuhteilla, turvallisuudella ja oppimismahdollisuuksilla sekä niiden yhteisvaikutuksilla rakennetaan lapsen hyvinvointia

Toimeksiantajana toimi Kankaanpään kaupunki ja kyseisen päiväkodin esihenkilö. Aihe ja tarve kehittämistyölle on virinnyt henkilöstölle tehdyn työhyvinvointikyselyn tuloksista. Yhtenä tuloksena esiin nousi henkilöstön toive saada vanhemmilta lisää palautetta yhteistyöstä kodin ja vanhempien välillä sekä kuulla heidän toiveitansa ja näkemyksiänsä yhteistyön lisäämiseksi. Kehittämistyöhön otimme mukaan päiväkodin muut kasvatustyöntekijät ja vanhemmat sekä lapset. Vanhemmilla viittamme tässä kehittämistyössä lapsen biologisiin vanhempiin tai muihin huoltajiin.

Kehittämistyön tavoitteena oli luoda avoimia ja vuorovaikutteisia yhteistyötapoja, jotka toimivat käytännön työvälineinä henkilöstölle ja tukevat heidän osaamistaan vanhempien kohtaamisessa. Tavoitteena oli vahvistaa kodin ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä, jossa lapsen kasvua ja oppimista tuetaan yhdessä vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa.

Tulevina varhaiskasvatuksen sosionomeina painotimme kehittämistyössämme dialogista lähestymistapaa, vanhempien kohtaamista ja perhelähtöistä yhteistyötä. Kehittämistyön lähtökohtana oli tunnistaa vanhempien tarpeita ja toiveita sekä mahdollistaa heidän osallisuutensa kasvatusyhteistyön lisäämiseksi. Osallisuutta vahvistettiin hyödyntämällä muun muassa dialogisia

keskusteluja, ideointia sekä vanhempien kanssa yhteisesti jaettuja kokemuksia ja ajatuksia.

Opinnäytetyömme tietoperustassa kuvaamme varhaiskasvatuksen lähtökohtia, dialogisuutta, kasvatusyhteistyötä ja perhelähtöistä työtettä varhaiskasvatuksen sosionomin näkökulmasta.

Henkilöstön kanssa kehittämämme opas toimii käytännönläheisenä työvälineenä vahvistamalla perhelähtöistä yhteistyötä arjessa. Opas kokoaa yhteen keskeisimmät työtavat ja tukee vuorovaikutusta vanhempien kanssa.

2 Kehittämistyön lähtökohdat

2.1 Kehittämistyön tausta ja tarve

Ajatus kasvatusyhteistyön kehittämisestä nousi esiin Kankaanpään varhaiskasvatuksen työntekijöille joulukuussa 2023 tehdystä työhyvinvointikyselyn vastauksista, jotka saatiin tammikuussa 2024. Vastauksissa työntekijät toivoivat vanhemmilta enemmän palautetta siitä, miten he kasvatusyhteistyötä haluavat toteuttaa. Tämän toiveen perusteella, yhteistyön lisääminen valittiin opinnäytetyömme kehittämisalueeksi. Tässä yhteydessä huomioimme myös, kuinka koronapandemia on vaikuttanut päiväkodin ja vanhempien väliseen yhteistyöhön.

Ennen koronapandemiaa vanhemmat osallistuivat aktiivisemmin ja heitä oli helpompi saada mukaan päiväkodin arkeen ja heille järjestettyihin tapahtumiin kuten vanhempainiltoihin ja erilaisiin juhliin. Yhteistyö tapahtui kasvokkain tapahtuvissa keskusteluissa ja vuorovaikutuksessa, jolloin varhaiskasvatushenkilöstö ja huoltajat pystyivät yhdessä pohtimaan lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyviä asioita.

Vuonna 2020 puhjennut koronapandemia toi varhaiskasvatukseen ja muihin käytäntöyhteisöihin ennenäkemättömän ulkopuolisen muutospaineen, jonka voi arvioida näkyvän erityisesti varhaiskasvatuksen prosessitekijöissä, kuten pedagogisessa toiminnassa ja yhteistyössä henkilöstön ja huoltajien välillä (Gillberg ym. 2022, 45). Pandemian aikana etätyöt yleistyivät ja osa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista jäi etätyötä tekevien vanhempien kanssa kotiin. Päiväkotiin saapuvat lapset otettiin vastaan ulko-ovilla ja keskustelut jäivät lyhyiksi tai niitä ei käyty ollenkaan. Perinteiset yhteistyömuodot, kuten vanhempainillat jäivät pois ja kasvokkain tapahtuvat vasukeskustelut, korvattiin etäkeskusteluilla, joko Teamsin, videopuhelun tai puhelun välityksellä.

Koronapandemian jälkeen vanhemmat olivat etääntyneet yhteistyöstä kasvokkain tapahtuvien kohtaamisten rajoittamisen vuoksi. Sen takia keväällä

2024 päiväkodin esihenkilö ja toinen opinnäytetyön tekijä saivat ajatuksen, että kasvatusyhteistyön lisäämisestä voisi tehdä opinnäytetyön ja Kankaanpään kaupunki voisi toimia toimeksiantajana.

Varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttaa merkittävästi luottamuksellinen ja tasavertainen vuorovaikutus varhaiskasvatushenkilöstön ja lasten huoltajien välillä. Tämä vuorovaikutus voi avartaa molempien osapuolten näkökulmia kasvatuksesta ja kehityksestä sekä toimia linkkinä varhaiskasvatuksen ja kodin välillä. Huoltajien aktiivinen osallistuminen voi siten parantaa varhaiskasvatuksen laatua. Kasvatusyhteistyön lähtökohtana on lapsen ja hänen huoltajiensa arvostaminen sekä avoin, tasavertainen ja luottamuksellinen suhde. Vuorovaikutuksessa näkyy kunnioitus huoltajien tuntemukseen lapsestaan sekä henkilöstön ammatillinen tieto ja osaaminen. Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toimintaan ja arviointiin mahdollistetaan, ja erilaisia kasvatusyhteistyön muotoja ja toimintatapoja suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa. (Karvi 2019, 50–51.)

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen yhteistyö on keskeinen osa varhaiskasvatuksen laadukasta toteuttamista, jota he tekevät lapsen kehityksen ja oppimisen tukemiseksi arjessa päivittäin. Vanhempien palautteen ja toiveiden huomioiminen osana yhteistyötä vahvistaa vanhempien ja päiväkodin välistä yhteisymmärrystä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2022 sanotaan, että huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. (Opetushallitus 2022, 35.)

2.2 Toimintaympäristö ja toimijat

Toimeksiantaja kehittämistyössämme oli Kankaanpään kaupunki. Toteutus tapahtui Kankaanpään kaupungin yhdessä päiväkodissa päiväkodin kasvatushenkilöstön ja vanhempien kanssa. Päiväkodin esihenkilö toimi kehittämistyömme yhteyshenkilönä. Opinnäytetyömme kehittämisvaiheessa

päiväkodissa oli lapsia 143 ja kasvatushenkilöstöä 35, ja he jakaantuivat seuraavasti: 14 varhaiskasvatuksen opettajaa, 18 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa sekä 3 ryhmäavustajaa. Kehittämistyöhön osallistui päiväkodin koko kasvatushenkilöstö ja yhden lapsiryhmän perheet. Valitsimme yhden ryhmän, koska toinen meistä työskentelee ryhmässä ja tuntee perheet entuudestaan. Kyseisessä ryhmässä on järjestetty jo aiemmin perheiltapäiviä, joissa vanhempien osallisuutta ja osallistumista on tuettu.

Varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaavat valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 sekä Kankaanpään Kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022. Kankaanpäässä osana laadukkaaseen varhaiskasvatukseen kuuluu pienryhmätoiminta, selkeä ja ennakoiva päivärytmi, siirtymien porrastus ja kuvien käyttö. (Kankaanpää 2024.)

Varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen osallistuvat sekä lapsen opetus-, kasvatus- ja hoitohenkilöstö että huoltajat ja lapsi itse. Päiväkodissa suunnitelman laadinnasta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Varhaiskasvatuksen sosionomi tuo prosessiin erityisosaamistaan, etenkin lapsen tuen tarpeen arvioinnissa ja palvelujärjestelmien tuntemuksessa. Mikäli lapsella on tuen tarpeita tai käytössä on tukitoimia, prosessiin osallistuu varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Kankaanpäässä varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa hyödynnetään perheen asiantuntemusta lapsestaan, lapsen omia ajatuksia ja toiveita sekä henkilöstön havaintoja ja osaamista. Lapsen osallistuminen varhaiskasvatuksen laadintaan toteutuu esimerkiksi haastattelujen avulla, joissa hyödynnetään ”Lapsen haastattelu”-lomaketta. Tämän lomakkeen avulla henkilöstö saa tietoa lapsen kokemuksista ja mielenkiinnon kohteista ja voi näin tukea hänen kehitystään sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä arjen eri tilanteissa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma käsitellään varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelussa. Keskustelua varten käytössä on ”Huoltajien haastattelu”-lomake, johon huoltaja kirjaa lapsen sekä omat toiveensa ja odotuksensa ennen tapaamista. Keskustelussa huoltajat jakavat tärkeänä pitämiään asioita lapsesta ja perheestä sekä voivat esittää kysymyksiä

varhaiskasvatuksesta. Lisäksi sovitaan siitä, miten lapsen oppimista ja kasvua tuetaan sekä varhaiskasvatuksessa että kotona. (Kankaanpää 2022, 7–9.)

2.3 Kehittämistyön tavoite ja kehittämistehtävä

Tämän kehittämistyön tavoitteena oli saada Kankaanpään kaupungissa sijaitsevassa päiväkodissa olevien lasten vanhemmat mukaan kehittämään uusia perhelähtöisiä yhteistyötapoja. Vanhempien toiveiden, tarpeiden ja ideoiden avulla päiväkodin kasvatushenkilöstö kehitti uusia kasvatusyhteistyötapoja, joita työhyvinvointikyselyssä toivottiin.

Tiimeissä kehitetyistä tavoista kokosimme oppaan päiväkodin kasvatushenkilöstölle. Oppaan avulla on helppo toteuttaa perhelähtöistä kasvatusyhteistyötä. Lasten kasvuympäristöissä työskentelevillä aikuisilla on yhdessä vastuu lapsen kasvun ja oppimisen edellytysten edistäjänä sekä luomalla turvallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyö vanhempien ja varhaiskasvatuksen välillä muodostaa tärkeän perustan, johon kuuluu ammattilaisten keskinäinen sekä ammattilaisten ja vanhempien välinen vuorovaikutus. (Määttä & Rantala 2022, 185.)

Kankaanpään kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa sanotaan, että Kankaanpäässä varhaiskasvatuksen kehittäminen on säännöllistä henkilöstön, esihenkilöiden, lasten ja vanhempien välillä käytävää vuoropuhelua (Kankaanpää 2022, 79). Mielestämme kehittämistyössämme oli vuoropuhelua vanhempien, henkilöstön ja esihenkilön välillä, unohtamatta tasavertaista ja avointa vuorovaikutusta.

3 Perhelähtöinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa

3.1 Varhaiskasvatuksen merkitys ja periaatteet

Varhaiskasvatuslaissa varhaiskasvatus määritellään erityisesti pedagogiikkaan painottuva lapsen hoitoon, kasvatukseen ja suunnitelmallisuuteen ja tavoitteellisuuteen perustuvana kokonaisuutena (Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540, 2). Laissa sanotaan, että varhaiskasvatuksen tulee olla lapsilähtöistä ja osallisuutta tukevaa, mikä tarkoittaa, että lapsen näkökulma ja osallisuus otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Lisäksi laissa mainitaan varhaiskasvatuksen tavoitteena olevan jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaisen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3: 1.10.)

Näiden periaatteiden tueksi Opetushallituksen (2022) varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa korostetaan myös yhteistyön merkitystä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen laadukkaan pedagogisen toiminnan keskeinen osa on yhteistyö huoltajien kanssa. Yhteistyön periaatteet, kuten luottamus, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus, tukevat kasvatusyhteistyötä ja varmistavat sen, että varhaiskasvatus toteutuu lapsen parhaaksi. Yhteistyön toteutuminen ja suunnitelmallisuus on varhaiskasvatuksen järjestäjän vastuulla ja edellyttää henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Lisäksi yhteistyössä tulee huomioida perheiden moninaisuus sekä lasten yksilölliset tarpeet ja vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. (Opetushallitus 2022, 37.)

Varhaiskasvatuksen moninaisuuden kulttuuri pitää sisällään varhaiskasvatuksen henkilöstön, lapset ja heidän perheensä, jotka nähdään ihmisinä, joilla on erilaisia taustoja, ominaisuuksia, näkemyksiä ja rooleja. Nämä tekevät jokaisesta ihmisestä ainutlaatuisen ja jokaisen yksilöllinen erityisosaaminen nähdään yhteisön voimavarana. Lasten ja perheiden moninaisuudet huomioon ottaen mahdollistetaan osallisuuden pedagogiikan

toteutumisen varhaiskasvatuksessa ja samalla se lisää heidän osallisuutensa kokemuksia. (Kangas ym. 2021, 107.)

Varhaiskasvatuksen keskeinen tavoite on lasten hyvä kasvu, oppiminen ja hyvinvointi. Toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta ja rakenteiden luomisesta vastaavat varhaiskasvatuksen ammattilaiset. Lisäksi on tärkeää, miten käytännössä toimitaan: voivatko lapset kasvaa, oppia ja kehittyä monipuolisesti yhdessä muiden kanssa. Varhaiskasvatuksen ydin voidaan tiivistää kolmeen osa-alueeseen tai ilmiöön: 1. Ihmiset, jotka toimivat varhaiskasvatuksessa. 2. Tieto, osaaminen ja toiminnan sisältö. 3. Yhteinen toiminta ja vuorovaikutus. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tehtävänä on tiedostaa omat käsityksensä lapsista sekä varhaiskasvatuksen toimintatavoista. Näiden käsitysten tulee perustua tutkittuun tietoon ja laaja-alaisen kokemukseen. Mitä enemmän varhaiskasvatukseen liittyvät päätökset perustuvat tutkimukseen ja mitä enemmän varhaiskasvatuksen henkilöstö tuntee oman alansa kasvatusteorioita, sitä laadukkaampaa pedagogiikka ja kasvatus on. Tämä vahvistaa lasten ja huoltajien luottamusta varhaiskasvatuksen henkilöstöön ja edistää turvallisuuden, luottamuksen ja hyvinvoinnin kokemuksia. (Kangas ym. 2021, 16.)

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen kolme keskeistä käsitystä (ITT) (Karlsson 2012)

Kuva 1. Varhaiskasvatuksen kolme keskeistä käsitystä (ITT) (Kangas ym. 2021, 17).

Bronfenbrennerin ekologinen teoria tarkastelee lapsen kehitystä vuorovaikutuksessa erilaisten kasvuympäristöjen kanssa. Teoria korostaa yksilön ja hänen ympäristönsä välistä dynaamista suhdetta, ja sen mukaan kehitykseen vaikuttaa neljä eri järjestelmää: mikrosysteemi, mesosysteemi, eksosysteemi ja makrosysteemi. Varhaiskasvatuksessa keskeisiä ovat erityisesti mikrosysteemi, joka sisältää lapsen välittömät ihmissuhteet, kuten vanhemmat ja varhaiskasvatuksen henkilöstön, sekä mesosysteemi, joka kuvaa näiden eri ympäristöjen vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa sitä, että lapsen kasvuun ja oppimiseen vaikuttavat sekä hänen välittömät ihmissuhteensa että laajemmat yhteiskunnalliset tekijät. Teorian avulla voidaan ymmärtää, miten eri ympäristöt tukevat tai haastavat lapsen kehitystä, ja se auttaa kehittämään perheiden ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. (Puroila & Karila 2001, 204–208.)

Lasten kehitykseen ja hyvinvointiin vaikuttavat ammattilaisten käsitykset, eettiset lähtökohdat ja tavoitteet sekä koko toimintayhteisön arvot ja toimintatavat. (Kangas ym. 2021, 16.) Etiikka on järjestelmällinen tapa tarkastella moraalialia ja siihen liittyviä käsitteitä, kuten mikä on oikein tai väärin, hyvä tai paha. (Raatikainen ym. 2019, 165). Ammattietiikan tuella varhaiskasvattajat voivat vastata kasvaviin odotuksiin, joita monimutkaisemmaksi käyvässä yhteiskunnassa heihin kohdistetaan. He kohtaavat työssään ennalta arvaamattomia tilanteita, joissa heiltä edellytetään moraalisia ja eettisiä kannanottoja, päätöksiä ja valintoja. Ammattieettinen osaaminen tarjoaa perustan sekä yksilön, että työyhteisön eettiselle toiminnalle ja auttaa tukemaan lasten eettistä kasvua. (Niikko & Korhonen 2021, 18.)

3.2 Vanhempien osallisuus ja dialogisuus varhaiskasvatuksessa

Osallisuus ymmärretään sosiaalipedagogisena käsitteenä suhteena, joka muodostuu kolmesta osa-alueesta: johonkin kuulumisesta, osallistumisesta ja kuulumisen tunteesta. Osallisuuden toteutuminen edellyttää kaikkia kolmea yhdessä. Osallisuuden perusta rakentuu merkityksellisistä sosiaalisista suhteista, jolloin tunne yhteisöön kuulumisesta kehittyy ja osallistuminen

yhteisön toimintaan luo mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisiin asioihin tulemalla kuulluksi ja ottamalla osaa yhteisössä kehitettävään toimintaan. Tavoitteena osallistumisprosessissa on vahvistaa vuorovaikutuksen dialogisuutta ja tasavertaisia suhteita, joka luo positiivisia suhteita yhteisön jäsenien välille ja saa aikaan yhteenkuuluvuuden ja oman merkityksellisyyden tunteille. (Nivala ym. 2019, 138–140.) Vanhempien osallisuus pohjautuu jaettuun vastuuseen lapsen kasvatuksesta. Jaetussa kasvatusvastuussa ammattilaiset ja perheet työskentelevät yhdessä lapsen kasvun, kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi. Näin toimien kasvattajat ja vanhemmat ovat toistensa voimavaroja, ja heille syntyy luonnollinen tarve jakaa tietoa lapsesta toisilleen. (Karikoski & Tiilikka 2020, 94.)

Varhaiskasvatuksen keskiössä on lapsi, hänen kokonaisvaltaisen kasvunsa, kehityksensä ja oppimisensa edistäminen, jota toteuttavat kasvatuksen ammattilaiset tiiviissä yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on tarjota vanhemmille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen ja olemalla mukana suunnittelemassa, arvioimassa ja kehittämässä sitä yhdessä lasten ja henkilökunnan kanssa. (Ahonen ym. 2021, 244.) Parhaimmillaan vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten yhteistyö on yhteen hiileen puhaltamista, aitoa kohtaamista, kuuntelemista ja vuorovaikutusta, jossa molempien päämääränä on lapsen etu (Koivula ym. 2022, 88).

Perheiden osallisuuden tukemiseen ja lisäämiseen edellyttää varhaiskasvatuksen ammattilaisilta taitoa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintatapoja, joissa perheiden vahvuudet ja osaaminen voivat tulla esiin. Osallisuutta tulee lisätä niin, että perheille tarjotaan helppoja mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan. Henkilöstön ja perheiden yhteisiä tapahtumia ovat esimerkiksi metsäretket, perhekahvit, isovanhempien päivät. Yksilölliset tapaamiset perheiden kanssa tapahtuu päivittäisissä kohtaamisissa, sähköisissä viestintäkanavissa ja varhaiskasvatuskeskusteluissa. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota henkilöstön vuorovaikutusosaamisen kehittämiseen, johon

kuuluvat dialogisuus, kunnioitus ja kannustus. Näillä on vaikutusta siihen, miltä henkilöstön kanssa tehtävä yhteistyö perheistä tuntuu. (Kangas ym. 2021, 104.)

Pään, sydämen ja käsien metafora ilmentää kokonaisvaltaista kohtaamista dialogisessa vuorovaikutuksessa. Jokainen ihminen nähdään ajattelevana, tuntevana ja toimivana yksilönä, jonka kasvua ja kehitystä pyritään tukemaan tasapainoisesti kaikilla näillä osa-alueilla. (Nivala & Ryyänen 2024, 237.)

Oman paikkansa maailmassa, ominaisen tavan kohdata muita ihmisiä ja ainutlaatuisen yksilöllisyytensä voi ihminen löytää ollessaan vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kanssa. Kaikki tapamme, taitomme ja ymmärryksemme kehittyvät vuorovaikutuksessa. (Ahonen ym. 2021, 256.)

Vuorovaikutustilanteissa keskeisiä näkökulmia vuorovaikutuksen kehittämisesä ja ymmärtämisessä ovat ihmisen vaikutus toisiinsa ja sillä miten sanallisella ja sanattomalla viestinnällään he rakentavat suhdetta toisiinsa. Suhde rakentuu vuorovaikutuksessa ja vuorovaikutuksen tuloksena syntyy suhde, jonka vaikutus näkyy siinä, miten vuorovaikutuksessa toimitaan. Jokaisella vuorovaikutustilanteella on tarkoituksensa ja tehtävänsä. Ongelmanratkaisut, tiedonvaihto, tiedotukset, konfliktien ratkaisut, vaikuttaminen, yhdessä suunnittelu ja uusien näkökulmien synnyttäminen ovat tilanteita joihin vuorovaikutuksella pyritään. Siihen millainen toiminta on kulloinkin tarkoituksenmukaista, vuorovaikutuksen tavoite vaikuttaa monella tavalla. (Hyvärinen ym. 2024. 31–32.)

Kaikessa ihmisten välisessä kohtaamisessa tapahtuu dialogia ja se on väistämätön osa elämää (Seikkula 2022, 5). Keskustelu ja dialogi eroavat toisistaan siten, että dialogi katsotaan vuoropuheluksi, kun taas keskustelu on omien ajatusten julki tuontia tavoitteellisesti. Dialogille on olennaista keskittyminen kuuntelemaan ja olemaan avoin tuleville asioille. (Ekström ym. 2008, 86.) Dialogi toteutuu silloin, kun puhe on tasa-arvoista eikä kummankaan tietämystä pidetä tärkeämpänä ja merkityksellisempänä kuin toisen (Kaskela ym. 2006, 38). Vuorovaikutuksessa dialogisuus on tapa kohdata keskustelukumppani ja tapa toimia. (Ekström ym. 2008, 86). Edellä olevaan viitaten yhdessä tekeminen ja oleminen sekä tunteiden ja ajatusten jakaminen

ja peilaaminen, joiden merkitys korostuu ammattilaisen toiminnassa, on vuorovaikutusta. Todellista vuorovaikutuksesta tulee silloin, kun kaksisuuntaisessa vaikuttamistilanteessa osapuolet vaikuttavat toisiinsa. (Ekström ym. 2008, 18–20.) Voimme tehdä tietoisin valinnan ja ryhtyä tarkastelemaan varhaiskasvatusta vuorovaikutuksen laadun näkökulmasta, jos vuorovaikutuksen merkitys on avautunut meille (Ahonen ym. 2021, 256).

Varhaiskasvatuksessa vanhempien ja varhaiskasvattajien sitoutuminen keskinäiseen kasvatusyhteistyöhön ja vastavuoroiseen vuoropuheluun merkitsee dialogisuutta. Kohdatessaan vanhemman dialogisesti kasvattaja osoittaa kunnioitusta ja hyväksyntää niin lasta kuin vanhempia kohtaan. (Kekkonen ym. 2017, 69–71.) Näin ollen se, millä tavalla varhaiskasvattaja oman ammatillisen näkemyksensä vanhemmille tarjoaa ja välittää on merkityksellistä. Lapseen liittyvät tiedot, käsitykset, kokemukset ja havainnot jaetaan perheille arkisesti, asiallisesti ja kunnioittavasti. Omalla puhetavallaan ja työkäytännöillään kasvattaja varmistaa, että hän kuuntelee, vanhempien näkemyksiä, käsityksiä ja ratkaisuehdotuksia ja jakaa ne eteenpäin vanhempia arvostavalla tavalla. (Kaskela ym. 2006, 19–20.)

Myönteisen ilmapiirin syntyminen varhaiskasvatuksessa vaatii aikaa ja luottamuksellisen suhteen rakentumista henkilöstön ja vanhempien välille. Tällainen ilmapiiri rakentuu yhteistyön ja avoimen vuorovaikutuksen kautta, jossa vanhempien asiantuntemus lapsestaan tunnustetaan ja heidän näkemyksiään arvostetaan. Työntekijän positiivinen asenne sekä halu uskoa myönteiseen tulevaisuuteen voivat tukea luottamuksen syntymistä myös haastavissa tilanteissa. Myös vanhempien keskinäisellä vuorovaikutuksella ja myönteisellä ilmapiirillä on tärkeä rooli osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentumisessa, mutta näitä mahdollisuuksia ei ole vielä täysin hyödynnetty suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. (Pihlaja & Viitala 2022, 153.)

Perhelähtöisessä yhteistyössä dialogi ja kuunteleminen ovat keskeisiä elementtejä, sillä ne mahdollistavat aidon yhteyden rakentumisen vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä. Tämä edellyttää herkkyyttä tunnistaa perheiden yksilölliset tarpeet ja valmiutta kohdata aidosti heidän omasta

tilanteestaan käsin. Jokainen vanhempi tarvitsee työntekijän, joka pystyy kohtaamaan heidät ainutlaatuisesti ja kuulemaan juuri heidän perheensä tarpeet. (Kanninen & Sigfrids 2012, 134.)

3.3 Kasvatusyhteistyö

Vuosikymmenien aikana kasvatusyhteistyön, eli vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön, merkitys ja tavoitteet ovat vaihdelleet. Koti ja päivähoito, kuten silloin puhuttiin, nähtiin toisistaan irrallisina osina. Vanhemmat, jotka saivat hoitopaikan, olivat kiitollisia palvelusta, koska hoitopaikkoja oli saatavilla vähän. Asiakas- asiantuntija asetelma korostui henkilöstön ja vanhempien välillä ja molemmat osapuolet olivat tyytyväisiä, kunhan lapsen tarpeet täyttyivät. Kuitenkin jo kauan on ymmärretty, kun lapsen elämässä olevat ihmiset ja ympäristöt puhaltavat yhteen hiileen niin silloin toimitaan lapsen edun mukaisesti. (Ahonen & Roos 2021, 32–33). Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ollaan ensimmäistä kertaa tilanteessa, jossa koko varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa yksi yhtenäinen ja velvoittava asiakirja, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Nykyisessä varhaiskasvatuksessa kasvatetaan ja opetetaan lapsia, joiden tulevaisuutta emme voi täysin ennustaa. Tästä syystä toiminnan suunnittelussa katse on suunnattava tulevaisuuteen. Inhimilliset arvot, vastuu yhteistyöstä ja ympäristöstä sekä jokaisen rooli oppijana ja kansalaisena monimuotoisessa yhteiskunnassa ovat myös keskeisiä painopisteitä. (Kangas ym. 2021, 11.)

Varhaiskasvatuslaissa on säädetty varhaiskasvatuksen tavoitteista. Yksi tavoitteista on ” toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.” (Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540, 3:1.10.) Edellä mainittuun lain kohtaan viitaten Opetushallituksen vuonna 2022 julkaisemassa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan, huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä olevan tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on sitoutua lasten oppimista, kehitystä, tervettä ja turvallista kasvua

edistävään yhteistyöhön. Yhteistyötä tukee kasvattajien ja huoltajien tasa-arvoinen vuorovaikutus, luottamus ja sen rakentaminen sekä keskinäinen kunnioitus. (Opetushallitus 2022, 37.) Yhteistyön avulla voimme parhaiten vastata lapsen yksilöllisiin tarpeisiin varhaiskasvatuksessa (Ahonen 2023, 277).

Vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön välinen yhteistyö on varhaiskasvatuksen perusta. Yhteistyön tulee perustua toimivaan, vuorovaikutukseen ja keskinäiseen kunnioitukseen. (Hellman-Suominen 2011, 164.) Kasvatusyhteistyön rakentamisesta ja ylläpitämisessä päävastuu on varhaiskasvattajilla, mutta vaatii molemminpuolista kunnioitusta ja halua toimia yhdessä. (Hellman-Suominen ym. 2011, 118.) Yhtenä tavoitteena yhteistyölle on, että lapsen varhaiskasvatuspolun suunnittelussa ja toteuttamisessa vanhempien mielipiteet, toiveet ja näkemykset huomioidaan ja sisällytetään niihin alusta saakka (Kaskela ym. 2006, 13).

Varhaiskasvatuksessa tapahtuvan kasvatusyhteistyön rakentumisen ensimmäiset ja tärkeät hetket vanhempien ja henkilöstön välillä ovat tutustumiskäynti ja aloituskeskustelu. Sillä miten lapsi ja muu perhe otetaan tutustumiskäynnillä vastaan ja miten käynti sujuu, on merkitystä alkavalle yhteistyölle. Jatkossa yhteistyön pääpaino on päivittäisissä kohtaamisissa, joissa rakennetaan toimivaa kasvatusyhteistyötä ja keskinäistä luottamusta. Tärkeiksi yhteistyötilanteiksi nousevat vasukeskustelu ja keskustelut silloin, kun lapsella on tuen tarvetta. (Heinonen ym. 2016, 226.) Yhteistyö sujuu yleensä hyvin silloin, kun asiat ovat hyvin niin perheellä, lapsella kuin varhaiskasvatuksessa. Hyvälle pohjalle rakennettu varhaiskasvatuksen ja kodin välinen yhteistyö on sujuvaa ja toimivaa myös silloin kun tilanteet ovat haasteellisia. (Heinonen ym. 2016, 226.)

Toimintatavat, jotka vahvistavat vanhempien luottamusta varhaiskasvatukseen, voivat voimaannuttaa vanhempia. Myös varhaiskasvatuksen työntekijät hyötyvät positiivisesta ja vastavuoroisesta ilmapiiristä, joka antaa heille energiaa ja tukee ongelmatilanteiden käsittelyä. Vanhempien ja työntekijöiden välisen yhteistyön myötä syntyy rakentavaa vuorovaikutusta, joka hyödyntää molempia osapuolia ja edistää yhteisiä tavoitteita. (Kangas ym. 2021, 27.) Vanhempien kanssa

tehtävä yhteistyö tukee myös varhaiskasvatuksen ammattilaisten hyvinvointia. Luottamuksellinen ja onnistunut yhteistyö vanhempien kanssa lisää työn mielekkyyttä, vahvistaa työtyytyväisyyttä ja tuo jaksamista. Vanhemmilta saatu myönteinen palaute ja heidän aktiivinen osallisuutensa koetaan tärkeänä työn merkityksellisyyttä tukevana tekijänä. (Pihjala & Viitala 2022, 154.)

Varhaiskasvatuksen sosionomin työssä keskeistä on kasvatusyhteistyö perheiden kanssa, joka perustuu dialogiseen osaamiseen, luottamuksen rakentamiseen ja perheiden arvostavaan kohtaamiseen. Yhteistyön onnistuminen edellyttää kiireetöntä vuorovaikutusta sekä ammatillisen avun ja tuen antamista koko perheelle. (Karhu 2024, 27, 31–32.) Sosionomi ei ole vain varhaiskasvattaja, vaan hänen roolinsa ulottuu myös perheiden arjen tukemiseen, esimerkiksi hyödyntämällä päiväkodissa käytössä olevia toiminnanohjauksen menetelmiä, jotka vahvistavat kodin ja päiväkodin yhteneväisiä käytänteitä ja edistävät lapsen oppimista ja turvallisuuden tuntua. Varhaiskasvatuksen sosionomin työn ytimessä on lasten ja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö, jossa perheiden ja työntekijöiden välinen vuorovaikutus ja luottamus ovat keskiössä. (Karhu 2024, 31–32.)

Varhaiskasvatuksen sosionomi osallistuu laajasti eri alojen yhteistyöhön, joka kattaa sivistys-, sosiaali- ja terveystyöt. He tekevät tiivistä yhteistyötä lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä varhaisen tuen tarjoamiseksi. Monialainen yhteistyö on keskeistä erityisesti lasten ja perheiden tarpeiden tunnistamisessa, palveluiden ohjaamisessa sekä tukitoimien suunnittelussa ja toteutuksessa. (SOAMK 2023a.)

Monialaisessa yhteistyössä yhdistetään eri alojen osaamista ja voimavaroja. Sosiaali-, opetus- ja terveysalalla on erilaisia ammattikulttuureja, joihin voi liittyä myös ristiriitaisia näkemyksiä. Nämä tuovat työskentelyyn monimuotoisuutta ja rikastuttavat sitä eri näkökulmien kautta. Onnistuneen yhteistyön perustana ovat yhteinen kieli sekä avoin keskustelu. Lapsen ja perheen tarpeiden ymmärtäminen sekä niiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa ovat keskeisiä edellytyksiä perhelähtöisen ja moniammatillisen yhteistyön onnistumiselle. (Määttä & Rantala 2022, 237.)

3.4 Perhelähtöinen yhteistyö sosionomin näkökulmasta

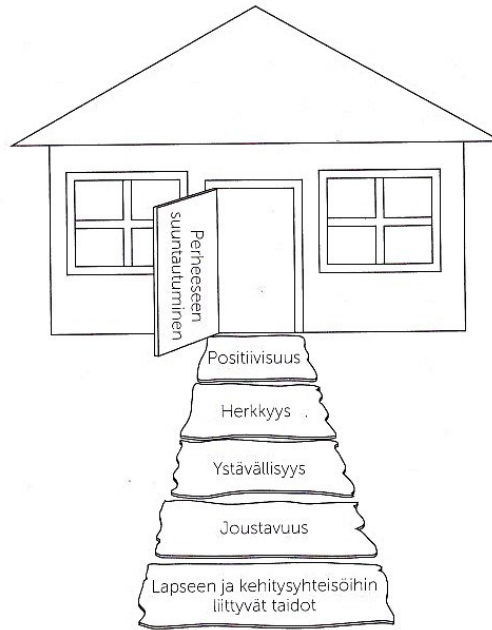
Koti ja perhe muodostavat perustan lapsen hyvinvoinnille ja turvallisuuden tunteelle. Koti ei tarkoita vain fyysistä paikkaa, vaan siihen liittyy vahvoja tunnesiteitä ja kokemuksia. Se on paikka, jossa lapsi voi olla oma itsensä, tuntee olonsa turvalliseksi ja tehdä itselleen mielekkäitä asioita. Perheen ja kodin kokemus syntyy ennen kaikkea läheisistä ihmissuhteista, jotka luovat lapselle jatkuvuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Pulkkinen 2022, 286.)

Perheiden kirjo on nyky-yhteiskunnassa laaja ja jatkuvasti muuttuva. Perheet eroavat toisistaan rakenteeltaan, toimintatavoiltaan ja sisäisiltä prosesseiltaan. Nykyperhettä ei voida määritellä pysyväksi tai yhdenmukaiseksi yksiköksi, vaan sen muoto ja merkitys rakentuvat yksilöllisesti kunkin perheen tilanteesta ja tarpeista käsin. (Keskinen & Virjonen 2004, 74.) Koska vanhemmat ovat erilaisia, tarvitaan myös erilaisia tapoja kohdata ja tukea heitä. Tämä edellyttää varhaiskasvatuksen ammattilaisilta herkkyyttä kehittää erilaisiin vuorovaikutussuhteisiin soveltuvia ammatillisia työkaluja. (Karila 2006, 97.)

Perheiden moninaisuus korostaa myös kulttuurista herkkyyttä ja tarvetta ymmärtää eri taustoista tulevien perheiden näkökulmia. On tärkeää muistaa, että suomalaisen yhteiskunnan palvelut, varhaiskasvatuksen tavoitteet ja arjen käytännöt voivat olla vieraita toisesta kulttuurista tulevalle perheelle. Tämän vuoksi varhaiskasvatuksen henkilöstön on viestittävä selkeästi ja käytännönläheisesti perheiden kanssa, sekä toistettava tarvittaessa tietoa ymmärryksen varmistamiseksi. Yhteisen kielen puuttuessa tulkin käyttö on tärkeä väline vuorovaikutuksessa. Tulkkaus on sekä perheen että viranomaisen oikeus ja velvollisuus, ja virallinen tulkki vastaa tulkkauksestaan. Lasta ei tule käyttää tulkkina, sillä se voi vääristää perheen valtasuhteita ja kuormittaa lasta. Työyhteisöissä voidaan hyödyntää monikielisiä työntekijöitä arjen viestinnässä, mutta virallisissa tilanteissa tarvitaan aina ammattitulkki. (Kivijärvi 2020, 258.)

Onnistunut perhelähtöinen yhteistyö edellyttää työntekijältä herkkyyttä kohdata perheet yksilöllisesti. Varhaiskasvatuksen, sosiaalityön ja terapiatyön ammattilaisilta edellytetään kohtaamisen taitoja, kuten perheeseen

suuntautumista, positiivista ja herkkää suhtautumista, joustavuutta sekä ystävällisyyttä. Näiden rinnalla keskeistä on myös riittävä tieto lapsen kehityksestä sekä kyky toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa lapsen ja perheen kanssa. (McWilliam ym. 1998 Määttä & Rantalan 2022, 230 mukaan.)

Kuvio 5. Perhelähtöinen kohtaaminen (McWilliam ym. 1998)

Kuva 2. Perhelähtöinen kohtaaminen. (Määttä & Rantala 2022, 230).

Perhelähtöisessä työskentelyssä vanhemmilla on oikeus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen asiantuntemuksensa kautta. Heidät tunnustetaan tasavertaisiksi yhteistyökumppaneiksi varhaiskasvatuksen ammattilaisten rinnalla. Perhelähtöisyys kattaa niin arjen toiminnan kuin lapselle suunnitellun tuen toteutuksen ja arvioinnin. Vanhempien näkemykset, toiveet ja kokemukset huomioidaan, samoin kuin lapsen oma mielipide, mikäli se on mahdollista. (Pihlaja & Viitala 2022, 146–147; Määttä & Rantala 2022, 227–228.)

Koko perheen hyvinvoinnin huomiointi on tärkeä osa perhelähtöistä yhteistyötä. Vanhempien hyvinvointi ja kodin arjen sujuminen nähdään ensisijaisena edellytyksenä lapsen myönteiselle kasvulle. Työntekijä voi tukea vanhempia tuomalla esiin lapsen onnistumisia, jakamalla ideoita koko perheen

yhteiselle ajalle tai antamalla tietoa lapsen kehityksestä ja arjen tukimuodoista. Dialogin avulla voidaan yhdessä rakentaa toiveikkuutta tulevaisuuteen ja vahvistaa vanhempien kokemusta siitä, että he eivät ole tilanteessa yksin. (Määttä & Rantala 2022, 251–253.)

Dialogilla on keskeinen merkitys luottamuksen rakentumisessa perhelähtöisessä yhteistyössä. Avoin vuorovaikutus lisää ymmärrystä toisten näkökulmista ja kokemuksista, mikä puolestaan vahvistaa luottamusta. Kun vanhemmat kokevat tulevansa kuulluiksi ja ymmärretyiksi, he ovat valmiimpia jakamaan ajatuksiaan ja kokemuksiaan myös jatkossa. Tällaiset vuorovaikutustilanteet voivat käynnistää myönteisen kehän, jossa ymmärrys ja luottamus vahvistuvat vuorotellen. (Alhanen 2024, 39.) Perhelähtöisessä yhteistyössä dialogi ja kuunteleminen ovat keskeisiä elementtejä, sillä ne mahdollistavat aidon yhteyden rakentumisen vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä. Tämä edellyttää herkkyyttä tunnistaa perheiden yksilölliset tarpeet ja valmiutta kohdata aidosti heidän omasta tilanteestaan käsin. Jokainen vanhempi tarvitsee työntekijän, joka pystyy kohtaamaan heidät ainutlaatuisesti ja kuulemaan juuri heidän perheensä tarpeet. (Kanninen & Sigfrids 2012, 134.)

Asiakkaan kohtaaminen on aina inhimillistä vuorovaikutusta, jossa ratkaisevaa ei ole vain se, mitä sanotaan vaan, miten toinen ihminen kohdataan (Mönkkönen 2018, 16). Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa ei aina ole mutkatonta. Arjessa kohdataan toisinaan haastavia vuorovaikutustilanteita, joissa vanhemman ja työntekijän näkemykset lapsen tarpeista tai kasvatuksesta eroavat. Tällöin tärkeäksi nousee ammattilaisen kyky kuunnella avoimesti ja pyrkiä ymmärtämään vanhemman näkökulmaa, vaikka tilanne olisi tunnepitoisesti kuormittava. Haastavissa tilanteissa työntekijän on tärkeä saada tukea sekä tarvittaessa ohjausta moniammatilliselta tiimiltä. Varhaiskasvatuksen sosionomien asiantuntijuus tarjoaa arvokasta tukea toimivien ja tarkoituksenmukaisten yhteistyökäytäntöjen kehittämisessä sosiaalitoimen kanssa. (Ahonen 2023, 292–300.)

Varhaiskasvatuksen sosionomi tuo tiimiin sosiaalipedagogista asiantuntemusta, joka korostaa perheiden osallisuutta, lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja yhteisöllisyyden vahvistamista. Sosionomi toimii sillanrakentajana kodin, varhaiskasvatuksen ja palvelujärjestelmän välillä, tukien erityisesti perheitä, joilla on tuen tarpeita tai haastava elämäntilanne. Sosionomin tehtäviin kuuluu vanhempien kuuleminen, lapsiryhmän pedagogiseen toimintaan osallistuminen sekä varhaisen tuen ja palveluohjauksen toteuttaminen. Hän tarkastelee lapsen kehitystä aina osana perheen arkea ja tuo tiimiin näkemyksen sosiaalisista olosuhteista ja palveluiden yhteensovittamisesta. Perhelähtöinen yhteistyö sosionomin näkökulmasta tarkoittaa vanhempien asiantuntijuuden tunnustamista, yksilöllisten tilanteiden huomioimista ja luottamuksellisen vuorovaikutuksen rakentamista. (Rintakorpi ym. 2023, 13–14.)

4 Kehittämistyön toteutus

4.1 Kehittämistyön prosessimalli ja kehittämismenetelmät

Salosen ym. (2017, 52–56) mukaan kehittämistyön prosessiin kuuluvan nykykäytännön kehittämistarpeiden tunnistamisen, ideoinnin, suunnittelun, toteutuksen ja tuotoksen, arvioinnin sekä päätösvaiheen eli tulosten levittämisen. Salonen (2013, 15) puolestaan kuvaa kehittämistyön etenemisen lineaarisen mallin mukaan. Malli pitää sisällään neljä eri vaihetta. Työskentely mallin mukaan etenee suoraviivaisesti tavoitteen määrittelystä suunnitteluun, suunnittelusta toteutukseen ja prosessin päättämiseen ja lopuksi arviointiin. Mallin mukaan esitetty kehittämistyö vaikuttaa yksinkertaisemmalta kuin mitä on. Kehittämistoimintaa lähdetään toteuttamaan, kun kehittämistarve tunnistetaan ja käytännötyössä ilmenee tarve muutokselle. Tärkeää on myös rajata aihealue jättäen muutoksille mahdollisuus (Salonen yms. 2017, 52–56).

Kuva 33. Kehittämistyön lineaarinen prosessimalli (Salonen ym. 2017, 52).

Oman kehittämistyömme toteutimme edellä mainitun lineaarisen mallin mukaan, vaikka tiesimme, ettei se etene niin suoraviivaisesti. Tarve kehittämistyölle tunnistettiin, kun työhyvinvointikyselyn tuloksista nousi esille toive lisätä uusia tapoja vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Ideointivaiheen alussa keskustelimme päiväkodin esihenkilön kanssa toimeksiannosta ja tarkensimme sitä. Koska vanhempien osallisuus korostuu varhaiskasvatusten ohjaavissa asiakirjoissa, niin vanhempien ajatusten ja näkökulmien kuuleminen ja hyödyntäminen kehittämistyössä oli meille erittäin merkityksellistä.

Ideointivaiheessa kehittämistoiminnalle tehdään alustava etenemissuunnitelma tavoitteineen, johon on hyvä osallistaa muitakin henkilöitä, jolloin kehittämistyöhön saadaan lisää erilaisia näkökulmia. Mahdollisuus osallisuuteen lisää ihmisten motivaatioita ja kiinnostusta kehittämistoimintaan sekä lisää toimintaympäristön ja päätöksenteon avoimuutta. (Salonen ym. 2017, 58.) Tässä vaiheessa mietimme ja valitsimme, millaisia osallistavia ja osallisuutta mahdollistavia kehittämismenetelmiä hyödynnämme tiedonkeruussa ja yhteistyötapojen kehittämisessä. Kehittämistyössä henkilökohtaisen ja kokemuksellisen tiedon hyödyntäminen edellyttää tarkoituksenmukaisia menetelmiä, kuten haastatteluja, havainnointia, kyselyitä tai ammatillisista opinnoista tuttuja analyysitapoja (Kostamo ym. 2022, 1.3).

Toteutusvaihe alkoi suunnitelman valmistuttua ja kun organisaatio oli sen hyväksynyt. Vaihe on vaativa kehittämistyön tekijöille mutta esimerkiksi suunnitelmallisuus, vastuullisuus ja itsensä kehittäminen lisää ammatillista kvalifikaatioita hyvällä vertaistuellalla ja ohjauksella. Vaihe etenee suunnitelman mukaisesti, mutta myös muutokset ja tarkennukset ovat mahdollisia. Dokumentointi ja viestintä ovat myös välttämättömiä toteutusvaiheessa. (Salonen ym. 2017, 62.) Toteutus lähti käyntiin suunnittelemalla vanhemmille lähetävää kutsukirjettä. Tämän jälkeen valmistelimme alustavaa tiedonkeruuta varten vanhemmille annettavat toivevadelmat ryhmän lasten kanssa ja teimme niitä varten pensaun ryhmätilan seinälle. Pensas ja toivevadelmat olivat osa sovellettua ideariihityöskentelyä: toivevadelmat olivat paperisia vadelman muotoisia lappuja, joihin vanhemmat saivat kirjoittaa omia ideoitaan, toiveitaan tai ajatuksiaan varhaiskasvatuksesta ja perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Kehittämisen menetelmät ja välineet ovat tärkeä osa työyhteisöjen kehittämistoimintaa, ja niitä voidaan käyttää monella tavalla. Niiden käyttö vaatii kuitenkin osaamista ja tietoa siitä mihinkä työvaiheeseen ne sopivat parhaiten. (Salonen ym. 2017, 51.) Tiedonhankinnan menetelminä kehittämistyössämme käytimme keskustelua edistäviä ja osallistavia menetelmiä. Avointa ja suoraa keskustelua kutsutaan dialogiseksi keskusteluksi, jonka tavoitteena on yhteinen

ymmärrys asioista. Kenenkään näkemystä ei pidetä totuutena vaan hyväksytään erilaiset näkemykset, joille annetaan tilaa ja niitä tutkitaan yhdessä. Muuttuvassa ympäristössä, jossa tavoitteena on löytää uusia tapoja toimia, dialogisuus auttaa kehittämistoiminnassa. Ihmisten luovuus, motivaatio ja osaaminen mahdollistuu käyttämällä aitoa dialogia. (Salonen ym. 2017, 61.)

Kehittämistoiminta rakentuu tyypillisesti useiden eri toimijoiden sitoutumisen ja aktiivisen osallistumisen varaan, vaikka toimijoilla saattaa olla erilaisia taustoja ja intressejä (Toikko & Rantanen 2009, 10). Kehittämistyön kaikissa vaiheissa keskustelulla on suuri merkitys. Suunnittelu vaiheessa kävimme keskustelua toimeksiantajan edustajan, päiväkodin kasvatushenkilöstön, opinnäytetyön ohjaajan ja toistemme kanssa. Toteutusvaiheessa keskusteluun liittyivät vanhemmat. Näin ollen dialoginen keskustelu oli iso osa kehittämistyötämme.

Webropol kyselyllä emme olisi saaneet tarpeeksi kehittämisideoita vaan päätimme kutsua ryhmän vanhemmat iltapäivällä kahville ja keskustelemaan meidän ja muiden vanhempien kanssa kehittämistyöhömme liittyvistä aiheista. Yhteiseen iltapäiväämme kutsuimme vanhemmat mukaan kutsukirjeellä, jossa avasimme kehittämistyön tavoitteet ja keskeisimmät teemat. Liitimme mukaan kysymykset aiheista mistä halusimme kuulla heidän mielipiteitensä, ajatuksia, toiveita ja tarpeita yhteistyölle, että he pystyivät valmistautumaan keskusteluun kanssamme.

Iltapäivän tapaamisessa vanhemmille jaettiin toivevadelmia, sillä päätimme jatkaa aivoriihiyöskentelyä saadaksemme lisää tietoa vanhempien näkökulmista ja tarpeista. Vadelmat he saivat laittaa ryhmän seinälle tehtyyn pensaaseen, josta me poimimme heidän ideansa. Iltapäivän jälkeen vanhemmat, jotka eivät päässeet paikalle saivat vadelmia myöhemmin. Tällä tavoin kaikilla vanhemmilla oli mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kehittämistyöhömme. Tämän lisäksi toivevadelmien avulla vanhempien oli mahdollista esittää ajatuksensa ja toiveensa anonyymisti, mikäli keskustelussa ei halunnut tai osannut tuoda niitä esiin.

Dialogisen keskustelun lisäksi käytimme aivoriihi menetelmää, jota muokkasimme vastaamaan tarpeitamme. Aivoriihi on luovan ongelmanratkaisun menetelmä, jonka tavoitteena on kaikkien ryhmän jäsenten osallistuminen ja luovien ideoiden kehittäminen turvallisessa ympäristössä. Tavoitteena on saada paljon ideoita ajatuksella määrä tuottaa laatua. Ideoiden runsaus ja mahdollisuus toisten ideoista syntyville uusille ideoille lisääntyy ja tarkasteltavaa asiaa opitaan lähestymään uusin tavoin. (Salonen yms. 2017, 83.) Päädyimme käyttämään aivoriihi menetelmää dialogisen keskustelun kanssa, koska se antoi vanhemmille mahdollisuuden keskustella myös keskenään ja luoda yhdessä uusia ideoita, jotka he kirjasivat ylös tyhjiin toivevadelmiin. Tavoitteenamme oli saada kaikki mahdolliset ideat talteen.

Vanhempien kanssa käytävä keskustelu oli dialogista aitoa vuoropuhelua, jossa molemmat osapuolet kuuntelivat toisiaan ja jakoivat näkemyksiään. Keskusteluissa syntyi uusia ideoita ja yhteisiä oivalluksia, joita voitiin lähteä kehittämään eteenpäin. Lapset osallistuivat keskusteluun luontevasti vanhempiensa rinnalla, mikä toi tilanteeseen arjen tuntua. Tilaisuus mahdollisti myös spontaanin kanssakäymisen, jossa vanhemmat saattoivat jakaa kokemuksiaan toistensa kanssa. Tämä vahvisti yhteisöllisyyttä ja loi tilaa keskinäiselle vertaistuelle. Dialogisuus näkyi myös siinä, että kaikki osapuolet tulivat kuulluiksi, ei vain sanojen vaan myös tekojen ja läsnäolon kautta. Kahvin ja keskustelun lisäksi huoltajat saivat puuhailla lastensa kanssa ennen kotiin lähtöä. Ryhmän lapset osallistuivat kahvihetken valmisteluun leipomalla kanssamme kahvin kanssa tarjottavat pikkuleivät.

Kuva 44. Vanhempien iltapäivä.

Kahvihetkellä vanhempien kanssa käydyistä keskusteluista kirjasimme ylö heidän ajatuksensa, toiveensa ja ideansa, joista teimme toivevadelmista saadun tiedon kanssa yhteenvedon, joka jaoimme päiväkodin jokaiselle ryhmälle. Vanhempien esiin nostamat ideat liittyivät muun muassa arjen viestinnän kehittämiseen, lapsen vahvuuksien näkyväksi tekemiseen sekä vanhempien osallisuuden lisäämiseen ryhmän toiminnassa. Erityisesti toivottiin enemmän mahdollisuuksia osallistua päiväkodin arkeen esimerkiksi yhteisten tapahtumien tai vanhempien iltapäivien muodossa. Toivevadelmista nousi esiin myös ideoita, kuten valokuvien ja pienten kuulumisten jakaminen päivittäin tai viikoittain, sekä lapsen päivän kohokohtien sanoittaminen iltapäivän luovutustilanteessa.

Ryhmien kasvatushenkilöt kehittivät, mukailtua SWOT-analyysia käyttäen, omassa tiimeissään uusia kasvatusyhteistyötapoja, jotka ovat heidän ryhmäänsä sopivia ja toimivat heidän perheiden kanssa. SWOT- analyysi on käytännöllinen ja yksinkertainen työkalu suunnitteluun, jota voidaan soveltaa toiminnan tai sen osa-alueiden arviointiin. Nelikenttämalli jaottelee tarkastelun neljään osa-alueeseen: sisäisiin vahvuuksiin ja heikkouksiin sekä ulkoisiin uhkiin ja

mahdollisuuksiin. SWOT-analyysi ei kuvaa pelkästään tilannetta, vaan sen avulla voidaan luoda konkreettisia toimintasuunnitelmia. (Salonen ym. 2017, 57.) Muunneltuun SWOT-menetelmään neljään osa-alueeseen sisällytimme lapsi yksilönä, perheen kanssa tehtävä yhteistyö, perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja monialainen yhteistyö. Tämä tukee työntekijöiden osallisuutta kehittämistyöhön ja edistää yhteisöllistä keskustelua ja ideointia, jolloin työntekijät voivat yhdessä tunnistaa kehittämisalueita sekä suunnitella konkreettisia toimenpiteitä.

Kuva 55. Mukailtu SWOT-analyysi.

Mukautetun SWOT-analyysin kautta ryhmät kehittivät konkreettisia ideoita eri osa-alueisiin. Lapsen yksilöllisen kohtaamisen tueksi ehdotettiin esimerkiksi kuviin perustuvaa vuorovaikutusta, lapsen osallistamista päivänsä kertomiseen ja kasvun kansioiden hyödyntämistä VASU- keskusteluissa. Perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön nousi ideoita viestinnän vahvistamisesta, vanhempien esiin nostamien toiveiden huomioimisesta toiminnan suunnittelussa ja yhteisten tapahtumien järjestämisestä. Perheiden keskinäistä vuorovaikutusta haluttiin edistää pienimuotoisten iltapäivien/ iltojen avulla. Monialaisessa yhteistyössä korostui eri asiantuntijatahojen hyödyntäminen sekä S2- perheiden erityinen huomioiminen osana kotoutumista.

Tämän jälkeen varhaiskasvatuksen opettajien pedagogisessa palaverissa käytiin, dialogisen keskustelun lisäksi työpaja menetelmää apuna käyttäen läpi päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien ja esihenkilön kanssa kasvatusyhteistyötavat, joita ryhmissä oli kehitelty. Työpaja on tapaaminen, seminaari tai tapahtuma, jossa osallistujat osallistuvat yhteistoiminnallisiin ja vuorovaikutteisiin menetelmiin. Työpajojen tarkoituksena on mielipiteiden, tietojen, ajatusten ja ideoiden jakaminen ja keskusteleminen yhdessä. (Salonen ym. 2017, 63.) Kehitetyt yhteistyötavat kerättiin talteen ja niistä koottiin opas ryhmissä käytettäväksi.

4.2 Kehittämistyön eteneminen

Kehittämistyö ajoittui elokuusta 2024 toukokuuhun 2025, kattaen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin eri vaiheet. Suunnittelu ja organisointi tapahtui syksyllä ja siihen kuului teoriaan perehtymistä sekä laadukkaiden ja luotettavien lähteiden etsimistä ja valitsemista, aiheen rajaamista ja mietimme myös millä tavoin keräämme tarvitsemamme tiedon. Opinnäytetyön tekijät asuvat eri paikkakunnilla, joten viikoittaiset teams tapaamiset olivat keskeisessä roolissa kehittämistyön suunnittelussa kuin myös koko prosessin etenemisessä.

Elokuussa pidimme Teams- palaverin päiväkodin esihenkilön kanssa, jossa mietimme ideoita, miten toteutamme kehittämistyön niin, että mahdollisimman moni päiväkodin kasvatushenkilö voisi osallistua kehittämistyöhön ja tuomaan omia ideoitansa esille. Heidän osallistumisensa varmistaa sen, että suunnitellut yhteistyötavat ovat käytännönläheisiä ja toteuttamiskelpoisia, jotta ne palvelevat mahdollisimman laajasti työyhteisöä ja niitä hyödynnetään arjessa päiväkodin jokaisessa ryhmässä. Esihenkilö oli mukana koko prosessin ajan ja hänen asiantuntemustaan sekä näkemyksiään hyödynnettiin säännöllisesti kehittämistyön arvioinnissa.

Koko kehittämisprosessin ajan pysyimme suunnitellussa aikataulussa, mikä mahdollisti systemaattisen etenemisen ja tavoitteiden saavuttamisen. Vanhempien osallisuus toteutui erittäin hyvin ja heidän näkemyksensä oli

arvokas osa kehittämistyötä. He osallistuivat aktiivisesti keskusteluihin ja toivat esiin kokemuksiaan sekä toiveitaan varhaiskasvatuksen ja perheyhteistyön kehittämisestä. Useat vanhemmat kokivat nykyisen yhteistyön jo varsin toimivaksi, mikä saattoi osaltaan vähentää uusien kehittämisideoiden esiin tuomisen. Tämä kertoo vahvasta luottamuksesta varhaiskasvatuksen toimintaan, mutta myös siitä, että vanhemmat olisi voitu vielä enemmän osallistaa uusien näkökulmien ja toiveiden esille tuomiseen.

Työntekijöiden aktiivisuus oli prosessin aikana merkittävä voimavara. He osallistuivat innokkaasti kehittämistyöhön ja toivat esiin monipuolisia näkökulmia sekä käytännön kehitysideoita. SWOT- analyysiin he olivat kirjanneet kattavasti ryhmien havaintoja ja kehittämis ehdotuksia, mikä antoi arvokasta pohjaa työskentelylle. Lisäksi pedagogisessa palaverissa käyty keskustelu oli rikasta ja monipuolista, mikä osoitti työntekijöiden sitoutuneisuutta ja halua kehittää perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Vaikka työntekijöiden osallistuminen oli aktiivista, arjen kiire ja henkilökuntaresurssien rajallisuus saattoivat rajoittaa mahdollisuuksia pysähtyä syvällisemmin kehittämistyön äärelle. Tästä huolimatta aktiivinen osallistuminen mahdollisti sen, että kehitetyt yhteistyömenetelmät ja oppaan sisältö saatiin vastaamaan varhaiskasvatuksen todellisia tarpeita.

KEHITTÄMISTYÖ		
KEHITTÄMISVAIHE	AJANKOHTA	TOTEUTUS
ALOITUS	Kevät 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Idea opinnäytetyöhön päiväkodin esihenkilöltä - Kehittämistarpeen toteaminen - Aiheen valinta
SUUNNITTELU	Elokuu 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Teams tapaaminen toimeksiantajan kanssa - Ideointi miten muu kasvatushenkilöstö otetaan mukaan kehittämistyöhön ja miten vanhempien osallisuus mahdollistetaan - Tarvittavien lupien miettiminen - Aiheen rajaaminen
	Syyskuu 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Kehittämistyön suunnitelman kirjoittaminen alkaa - Tiedonkeruu menetelmän valinta
	Lokakuu 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelman kirjoittaminen jatkuu - Päätös kehittämistyön toteutustavasta
	Marraskuu 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitelman viimeistely ja esittäminen toimeksiantajan edustajalle sekä opettajille. - Tarvittavien asiakirjojen laadinta (sopimus ja tutkimuslupa) - Kehittämistyöhön osallistuville kasvatushenkilöille infotilaisuus kehittämistyöstä ja heidän osallisuudestaan siihen - Vanhemmille lähetettävän kutsukirjeen valmistelu - Keskustelut toimeksiantajan edustajan kanssa
	Joulukuu 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Kutsukirjeen esittely toimeksiantajan edustajalle - Kutsukirjeen lähetyksen huoltajille
TOTEUTUS	Tammikuu 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Tapaaminen vanhempien kanssa ja heidän mielipiteiden ja toiveiden kartoitus - Vanhemmilta saatujen tietojen yhteen koonti ja sen jako päiväkodin tiimeihin kehittämistyötä varten
	Helmikuu 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmien perehtyminen saatuihin ideoihin ja niiden työstäminen heille sopivaksi
	Maaliskuu 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmät esittävät kehittelemänsä ideat - Ideointien keruu oppaan koontia varten - Opinnäytetyön luonnoksen palautus ja esittely opettajille ja muille opiskelijoille
	Huhtikuu 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Oppaan koonti ja luovutus toimeksiantajan edustajalle tarkistettavaksi - Tarvittavien muutosten teko - Oppaan jako päiväkodin ryhmille
PÄÄTTÄMINEN	Toukokuu 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön viimeistely ja julkaisu - Kiitoskirje vanhemmille

Kuva 66. Kehittämistyön eteneminen ja aikataulu.

4.3 Opas kehittämistyön tuotoksena

Kehittämistyön tuotokset kertovat toiminnan muutoksista ja saaduista hyödyistä halutussa kohteessa ja on tärkeää huomioida myös kehittämistyössä mukanaolevien näkemykset saavutetuista tuloksista tai muutoksista. Materiaalinen tuotos voi olla esimerkiksi opas, perehdytyskansio tai toimintapäivä. (Salonen ym. 2017, 63.)

Kehittämistyön tuotoksena laadimme oppaan Vanhemmat ja varhaiskasvatus yhteisellä polulla – opas henkilöstölle perhelähtöiseen yhteistyöhön. Oppaaseen kokosimme koko talon keskeisimmät työkalut ja yhteistyötavat perheiden kanssa tehtävän yhteistyön tueksi. Oppaan tarkoitus on toimia henkilöstön käytännönläheisenä työvälineenä, joka helpottaa ja yhdenmukaistaa yhteistyötä päiväkodin perheiden kanssa sekä tukee vuorovaikutusta, tiedonvaihtoa ja perheiden osallisuutta arjen tilanteissa. Pyrimme pitämään oppaan selkeänä ja helppolukuisena, jotta henkilöstö voisi tarvittaessa nopeasti löytää kaipaamaansa tietoa. Liitimme oppaaseemme lähteet sekä ammattikirjallisuus suosituksia, joista asiasta kiinnostuneet voivat lukea lisää.

Oppaan käytännön toimintatavat jaoimme neljään osaan mukaillun SWOT-analyysimme kenttien mukaan ja jokaisen osan aluksi liitimme osan aiheeseen liittyvän teoreettisen tekstin. Aloitimme oppaan otsikolla Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa, jonka alle laitoimme lyhyesti teoreettista tietoa aiheesta. Ensimmäisessä osassa aiheena oli lapsi yksilönä, jonka alle kokosimme toimintatapoja, jotka tukevat lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja osallisuutta. Toisessa osassa siirryttiin perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön, siihen kokosimme toimintatapoja, joilla tuetaan perheen osallisuutta, miten toteuttaa suunnitelmallista yhteistyötä ja arjen vuorovaikutusta ja viestintää. Kolmas osa käsittelee perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Tähän osaan kokosimme toimintatapoja, joilla huomioidaan yhteisiä hetkiä arjessa, tuetaan yhteisöllisyyttä sekä miten mahdollistetaan perheiden osallistuminen eritavoin. Neljäs osa koostuu monialaisesta yhteistyöstä. Tästä osasta löytyvät keskeiset yhteistyötahot, miten toteuttaa monialaista yhteistyötä

käytännössä ja tapoja toimia luottamuksellisesti. Lopuksi laitoimme tietoa hyvän vuorovaikutuksen edellytyksistä muistuttamaan henkilöstöä mitä kaikkea huomioimalla saadaan vuorovaikutuksesta sellaista, että sillä rakennetaan luottamuksellista yhteistyötä.

Oppaan kokosimme henkilöstön ideoiden pohjalta siten, että siihen tulevat toimintatavat ovat arjessa helposti toteutettavia, käytännöllisiä ja sellaisia, jotka sopivat koko päiväkodin käyttöön. Oppaan avulla voi helposti perehdyttää niin uudet työntekijät kuin sijaiset päiväkodissa perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Oppaamme värimaailma on hillitty, mutta värikäs. Hillityt värit eivät korostu liikaa, mutta antavat oppaalle ilmettä korostamalla tekstiä. Oppaan jokainen luku on erivärinen ja teimme sen Canvalla.

Kehittämämme opas jaetaan henkilölle sähköisesti ja otetaan päiväkodissa käyttöön syyskauden 2025 alussa. Oppaan avulla yhteistyötapoja on helppo ottaa arkeen mukaan ja kehittää niitä lisää.

5 Kehittämistyön arviointi

5.1 Tuotoksen arviointi

Kehittämistyön tuotoksena oli opas ja sen tavoitteena oli tukea varhaiskasvatuksen henkilöstöä perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä tarjoamalla konkreettisia keinoja ja toimintamalleja, jotka edistävät vuorovaikutusta, osallisuutta ja luottamuksen rakentumista. Lisäksi tavoitteena oli vahvistaa perhelähtöistä yhteistyötä siten että varhaiskasvatuksessa huomioidaan entistä paremmin perheiden näkökulmat, tarpeet ja toiveet, sekä kehitetään toimintatapoja, jotka tukevat perheiden aktiivista osallistumista varhaiskasvatukseen. Perhelähtöisen työn periaatteena on perheen keskeinen ja aktiivinen rooli lapsensa hoidossa sekä ohjauksessa. (Määttä & Rantala 2022, 227).

Lähetimme oppaan luonnoksen toimeksiantajan edustajalle ja päiväkodin apulaisjohtajalle. Toivoimme heiltä kehitysehdotuksia sisällön viimeistelyyn. Oppaan sisältö oli heidän mielestään asiasisällöltään hyvä ja monipuolinen, mutta he toivoivat lisää konkreettisia esimerkkejä ja ideoita sekä visuaalisuuteen selkeyttä. Saamamme ehdotukset huomioitiin oppaan viimeistely vaiheessa ja ne auttoivat varmistamaan, että opas palvelee henkilöstöä parhaalla mahdollisella tavalla.

Opas vastasi asetettuihin tavoitteisiin tarjoamalla henkilöstölle selkeitä ja käytännönläheisiä työkaluja perhelähtöisen yhteistyön vahvistamiseen. Sen sisältö pohjautuu ajankohtaiseen teoretietoon sekä varhaiskasvatuksen käytännön tarpeisiin, mikä tukee sen soveltavuutta arjen tilanteisiin. Lisäksi kehittämissä aikana perhelähtöistä yhteistyötä tarkasteltiin laajemmin ja sen kehittämisessä hyödynnettiin muun muassa henkilöstön ja perheiden näkemyksiä. Perheen ja ammattilaisen välille on tärkeää rakentaa luottamukseen perustuva suhde, jossa vuorovaikutus on avointa ja kunnioittavaa. Työntekijän tulee kuunnella perheiden näkemyksiä ja ottaa

huomioon heidän kokemuksensa lapsen kasvusta ja oppimisesta. (Määttä & Rantala 2022, 231.)

Oppaan käyttöönoton ja perhelähtöisen yhteistyön kehittämistoimenpiteiden myötä voidaan jatkossa seurata, kuinka yhteistyö perheiden kanssa vahvistuu ja millä tavoin se vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin.

Jatkokehityksen kannalta olisi tärkeää seurata, miten opas otetaan käyttöön arjen työssä ja millaisia vaikutuksia sillä on perhelähtöisen yhteistyön kehittämiseen. Tulevaisuudessa kehittämistyötä voidaan jatkaa laajentamalla oppaan sisältöä ja lisäämällä uusia yhteistyömenetelmiä perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Oppaan kehittäminen voi perustua varhaiskasvatuksen henkilöstön ja perheiden kokemuksiin sen käytöstä, jolloin sisältöä voidaan mukauttaa vastaamaan entistä paremmin varhaiskasvatuksen arjen tarpeita. Kehittämistyön jatkuvuus varmistaisi, että opas pysyy ajantasaisena ja vastaa varhaiskasvatuksen muuttuvia tarpeita.

5.2 Toteutuksen arviointi

Kehittämistyö eteni suunnitelmallisesti ja osallisti sekä vanhempia että päiväkodin henkilökuntaa, mikä oli tärkeää työn perhelähtöisyyden ja käytännönläheisyyden kannalta. Vanhempien ja henkilöstön näkökulmat tuotiin esiin työpajoissa, aivoriihessä sekä mukaillussa SWOT-analyysissä, joiden pohjalta kehitimme opasta vastaamaan arjen tarpeisiin ja yhteistyön haasteisiin. Tällä lisättiin työn sitoutuneisuutta ja varmistettiin, että opas ei jää irralliseksi, vaan tukee aitoa vuorovaikutusta perheiden kanssa. Sosionomien osaaminen korostuu lapsi- ja perhelähtöisessä työotteessa sekä luovissa ja toiminnallisissa menetelmissä. Nämä menetelmät vahvistavat perheiden, vanhempien ja lasten osallisuutta ja toimijuutta. (Koskinen 2024, 10.) Sosionomin asiantuntijuus tuli toteutuksessa esiin erityisesti osallistamisen, dialogin ja yhteiskehittämisen näkökulmista.

Eettisyys oli keskeisessä asemassa koko kehittämisprosessin ajan. Vanhempien ja henkilöstön osallisuutta käsiteltiin kunnioittavasti, ja heidän mielipiteitään arvostettiin aidosti. Opinnäytetyössä erityisten henkilötietoryhmien käsittely edellyttää tutkittavilta selkeää ja tietoista suostumusta. Tämä tarkoittaa, että tutkittavan on annettava aktiivinen lupa henkilötietojen käsittelyyn sen jälkeen, kun hänelle on tarkasti selitetty, mitä tietoja kerätään, kuka niitä käsittelee ja mihin tarkoitukseen niitä käytetään. (Arene 2025, 11.) Tietojen keräämisessä huomioitiin luottamuksellisuus ja anonymiteetti, ja osallistujien suostumus varmistettiin selkeästi. Kehittämistyöhön osallistuminen on ollut vapaaehtoista ja osallistujille on annettu riittävästi tietoa prosessista, sen tavoitteista ja tietojen käsittelystä ennen osallistumista. Kaikki osallistujien antama tieto on käsitelty luottamuksellisesti eikä yksittäisiä henkilöitä voida tunnistaa lopullisesta raportista tai kehittämissyön tuloksista.

Työskentelyssämme korostui erityisesti velvollisuus toimia lapsen hyvinvoinnin puolesta sekä perheiden moninaisuuden arvostaminen. Kehittämissyössä pyrittiin välttämään valtasuhteita vahvistavia asetelmia, ja vanhemmat nähtiin tasavertaisina kumppaneina, ei vain toiminnan kohteina.

Kehittämissyö vahvisti varhaiskasvatuksen sosionomin roolia perhelähtöisen toiminnan edistäjänä ja osoitti, kuinka tärkeää on osallistaa perheitä aidosti kehittämissyöhön, joka koskee heidän lapsensa arkea varhaiskasvatuksessa. Eettisesti kestävä toimintatavan ylläpitäminen loi pohjan luottamukselliselle ilmapiirille ja mahdollisti tasavertaisen dialogin kaikkien osapuolten välillä. Erityisen arvokasta oli henkilöstön halukkuus kehittää omaa työtään ja vanhempien mukaan saaminen kehittämissyöhön.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys ja muu käytetty aineisto perustuivat luotettaviin ja ajantasaisiin lähteisiin. Lähteiden valinnassa olemme käyttäneet ajankohtaisia varhaiskasvatukseen ja sosiaalialaan liittyviä ohjeistuksia ja lainsäädäntöjä. Käytetty kirjallisuus ja muu aineisto on arvioitu kriittisesti, jotta ne vastaavat opinnäytetyömme tutkimusaiheen tarpeita ja täyttävät hyvän tieteellisen käytännön periaatteet.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön prosessi oli onnistunut. Etenimme suunniteltua nopeammin, koska yhteistyömme sujui mutkattomasti ja aikataulumme sopivat hyvin yhteen. Ajatuksemme ja tapamme toimia olivat samankaltaisia mikä teki yhteistyöstä helppoa.

5.3 Ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyöprosessi on ollut tärkeä osa ammatillista kasvuamme. Aiheen syventävä tarkastelu on lisännyt ymmärrystämme perhelähtöisyyden merkityksestä varhaiskasvatuksessa ja avannut uusia näkökulmia käytännön työhön. Kirjallisuuteen perehtyminen ja oppaamme työstäminen on kehittänyt valmiuksia tarkastella arjen käytäntöjä kriittisesti ja tavoitteellisesti.

Opinnäytetyö on näin ollen toiminut sekä oppimisprosessina että välineenä oman ammatillisen identiteetin vahvistumisessa. Se on tarjonnut mahdollisuuden soveltaa teorian tietoa käytäntöön, kehittää omaa osaamista ja tuottaa materiaalia, josta voi olla hyötyä koko työyhteisölle. Ammatillinen identiteetti rakentuu prosessinomaisesti ja muotoutuu vuorovaikutuksessa sekä työelämän että koulutuksen kokemusten kautta. Se heijastaa opiskelijan suhdetta omaan alaan, työhön ja sen arvoihin. (Raatikainen ym. 2019, 35.)

Olemme molemmat työskennelleet varhaiskasvatuksessa koko opinnäytetyöprosessin ajan, ja pitkä työkokemuksemme alalla on antanut meille vahvan käytännön näkemyksen varhaiskasvatuksen arjesta ja kehittämistarpeista. Tämä kokemus on mahdollistanut sen, että olemme voineet tarkastella kehittämistyötämme sekä työntekijän että kehittäjän näkökulmasta. Olemme työskennellessämme tehneet havaintoja, miten yhteistyötä varhaiskasvatusyksiköissämme toteutetaan. Omien yhteistyökäytänteiden kriittinen tarkastelu on ollut iso osa prosessia. Saman aikaisesti olemme miettineet miten vanhemmilta, ja henkilöstöltä saadut ideat toimisivat käytännössä.

Oman toiminnan reflektointi on ollut merkittävä osa prosessia ja ammatillista kehittymistä. Olemme arvioineet omia toimintatapojamme ja kehittämistyön

etenemistä, mikä on vahvistanut ammatillista itsetuntemustamme ja valmiuksiamme kehittää varhaiskasvatuksen käytäntöjä. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme tarkastelleet käsityksiämme perhelähtöisyydestä, oppineet uutta, tulleet tietoisiksi omista ammatillisista vahvuksistamme ja kehittämiskohteistamme. Reflektointi ei lopu valmistumiseemme vaan kulkee mukana jatkuvana ammatillisena itsetutkiskeluna, joka tukee laadukkaan ja eettisen kasvatustyön toteutumista.

Sosionomin ammatillinen kasvu perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä on jatkuva prosessi, joka edellyttää niin vuorovaikutus- ja ohjaustaitojen kehittämistä kuin teoreettisen tiedon ja käytännön osaamisen yhdistämistä. Kompetensseja hyödynnettiin kehittämistyössä perheiden osallisuuden vahvistamiseen, moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen ja perhelähtöisen työotteen edistämiseen. Tämän myötä varhaiskasvatuksen sosionomi voi tarjota perheille entistä laadukkaampaa ja kokonaisvaltaisempaa tukea. (SOAMKb, 2023.)

Tehtävänkuvauksen mukaan varhaiskasvatuksen sosionomi osallistuu lasten hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen, mutta myös vanhemmuuden tukemiseen, lasten sosiaalisten tarpeiden tunnistamiseen ja huoltajien ohjaamiseen sosiaali- ja terveystalouteen. Monialaisessa yhteistyössä sosionomi koordinoi verkostoja ja varmistaa perheiden kokonaisvaltaisen tuen. Yhteistyön perustana on yhteinen kieli, avoin keskustelu ja lapsen sekä perheen tarpeiden ymmärtäminen, mikä luo pohjan perhelähtöiselle ja onnistuneelle yhteistyölle (Talentia 2022, 18).

Hyvä yhteistyömme on ollut merkittävä voimavara koko prosessin ajan. Syvälliset keskustelut, samanhenkisyys ja toisen ammattitaidon ja mielipiteiden kunnioittaminen on laajentanut näkemyksiämme siitä, miten työskentelemme varhaiskasvatuksessa. Olemme tukeneet ja kannustaneet toisiamme sekä jakaneet vastuuta joustavasti, mikä on edesauttanut ammatillista kehittymistä, työn etenemistä ja tuottanut laadukkaan lopputuloksen.

Lähteet

Ahonen, L. 2023. Tiimin voima varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ahonen, L. & Roos, P. 2021. Untuvikot. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Alhanen, K. 2024. Dialogikirja. Helsinki: Into Kustannus.

Ekström, L.; Leppämäki, P. & Vilén, M. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. 3. uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Finlex 2024. Varhaiskasvatuslaki. Annettu Helsingissä 13.7.2018.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Gillberg, S. & Ruokonen, I. 2022. Varhaiskasvatuksen henkilöstön kokemuksia koronapandemian aiheuttamista muutoksista työssä keväällä 2022. Journal.fi-sivusto. Viitattu 21.1.2025.

<https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/111295/68187>

Heinonen, H.; Iivonen, E.; Korhonen, M.; Lahtinen, N.; Muuronen, K.; Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lastenoikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hellman-Suominen, K.; Järvinen, M. & Laine, A. 2011. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 2. muuttamaton painos. Helsinki: Kirjapaja.

Hyvärinen, M-L.; Kekoni, T.; Mönkkönen, K. & Pakarinen, E. 2024. Vuorovaikutus työelämässä Kuinka edistää yhteistyö taitoja. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kangas, J.; Karlsson, L. & Lastikka, A-L. 2021. Voimauttava varhaiskasvatus Leikkivä, osallinen ja hyvinvoiva lapsi. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava

Kankaanpään kaupunki 2024. Viitattu 24.2.2025.

<https://www.kankaanpaa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/>

Kankaanpään kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, 2022. Viitattu 7.10.2024.

<https://www.kankaanpaa.fi/wp->

[content/uploads/2022/06/Kankaanpaan_kaupungin_varhaiskasvatussuunnitelma_2022_pdf.pdf](https://www.kankaanpaan.fi/content/uploads/2022/06/Kankaanpaan_kaupungin_varhaiskasvatussuunnitelma_2022_pdf.pdf)

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Stakes 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Viitattu 24.10.2024.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77944/OPA2006_063_Stakes.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Karhu, J. 2024. Perhe ja lapsi varhaiskasvatuksen sosionomin asiakkaana — tuukkonää tänään meidän ryhmään? Teoksessa Koskinen, M. (toim.) Varhaiskasvatuksen sosionomi moninainen osaaja nyt ja tulevaisuudessa. Laurea AMK, 25–33. Viitattu 3.4.2025.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/868067/Laurea%20julkaisut%20227.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2020. Eheä kasvunpolku – haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5. ja uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 78–94.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K.; Alasuutari, M.; Hännikäinen, M.; Nummenmaa, A.R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 91–108.

Karvi 2019. Varhaiskasvatuksen laatuindikaattorit tiivistelmä 13/2019. Viitattu 21.2.2025.

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_Tiivistelma_Perusteet-ja-suositukset_web.pdf

Kekkonen, M.; Lehti, K. & Tirkkonen, J. 2017. Dialogisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Haapsalo, T.; Petäjä, H.; Vuorelma-Glad, P.; Sandén, M.; Pulkkinen, H. & Tahvanainen, I. (toim.) Varhaiskasvatus Katsomusten keskellä. Helsinki: Lastenkeskus ja Kirjapaja Oy, 62–74.

Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kivijärvi, T. 2020. Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5. ja uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 255–267.

Koivula, M.; Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.) 2022. Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. 3. korjattu ja laajennettu painos. Tampere: Vastapaino Oy.

Koskinen, M. 2024. Varhaiskasvatuksen sosionomin moniammatillinen osaaminen. Teoksessa Koskinen, M. (toim.) Varhaiskasvatuksen sosionomi moninainen osaaja nyt ja tulevaisuudessa. Laurea AMK, 7–15. Viitattu 5.4.2025.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/868067/Laurea%20julkaisut%20227.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

Kostamo, P.; Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Arthouse. Viitattu 14.4.2025. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789518849110>. Vaatii käyttäjätunnuksen.

Määttä, P. & Rantala, A. 2022. Tavallisen erityinen lapsi. Kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen yhdessä. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus yhteistyössä. Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Niikko, A. & Korhonen, R. 2021. Varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatushenkilöstö eettisessä ammatissa. Teoksessa Fonsén, E.; Koivula, M.; Korhonen, R. & Ukkonen-Mikkola, T. (toim.) Varhaiskasvatuksen asiantuntijat. Yhteistyössä eteenpäin. Waasa Graphics Oy: Suomen Varhaiskasvatus ry, 18.

Nivala, E. & Ryytänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Gaudeamus.

Nivala, E. & Ryytänen, S. 2024. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa ja kestävä elämää. Tallinna: Gaudeamus.

Ojasalo, K.; Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.

Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 3.10.2024.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) 2022. Varhaiserityiskasvatus. 3., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Pulkkinen, L. 2022. Lapsen hyvinvointi alkaa kodista. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Puroila, A.-M. & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, K.; Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus, 204–208.
- Raatikainen, E.; Rahikka, A.; Saarnio, T. & Vepsä, P. 2019. Ammattina sosionomi. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Rintakorpi, K.; Holmikari, J.; Jalasmäki, H. & Kukkonen, S. 2023. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaaminen ja työnkuva. Teoksessa Rintakorpi, K.; Holmikari, J.; Jalasmäki, H. & Kukkonen, S. (toim.) Ammattina varhaiskasvatuksen sosionomi. Laurea AMK, 9–19. Viitattu 11.4.2025.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/792700/Laurea%20Julkaisut%20204.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön opas opiskelijoille, opettajille ja TKI henkilöstölle. Turku: Turun Ammattikorkeakoulu
- Salonen, K.; Eloranta, S.; Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulussa. Viitattu 12.11.2024. Saatavilla sähköisesti osoitteesta:
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/817817/isbn9789522166494.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Seikkula, J. 2022. Dialogi parantaa -mutta miksi? Mikä tekee dialogista ennennäkemättömän vaikuttavan kriiseissä? Tallinna: Kuva ja Mieli
- SOAMK 2023a. Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit. Sosiaalialan verkosto.fi. Viitattu 6.11.2024.
<https://www.sosiaalialanverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023.pdf>
- SOAMK 2023b. Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit. Sosiaalialan verkosto.fi. Viitattu 9.4.2025.
<https://www.sosiaalialanverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023.pdf>

Talentia 2022. Sosionomit varhaiskasvatuksessa, opas työntekijöille ja työnantajille. Viitattu. 28.2. 2025. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/65df0eb0-80b2-11ef-ab15-00155d64030a>

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. 3. korjattu painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy- Juvenes Print. Viitattu 14.4.2025.
https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf

Kutsukirje

Hei!

Olemme varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelijoita Turun ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä vanhempien ja varhaiskasvatuksen välisen yhteistyön lisäämisestä ja uusista tavoista toteuttaa sitä. Tässä kohtaa tarvitsemme teidän vanhempien ja lasten apua, koska teidän toiveenne, ajatuksenne ja mielipiteenne ovat perusta kasvatusyhteistyölle.

**Vanhempien iltapäivä keskiviikkona 22.1.2025 klo 14.30–16.00.
Ohjelmassa tuttuun tapaan leikkiä sekä keskustelua
opinnäytetyömme aiheesta kahvikupposen äärellä.**

Lämpimästi tervetuloa!

Pirita Mylly ja Kirsi Anttila

Kirje päiväkodin henkilökunnalle

Vanhemmilta on tullut paljon hyviä ideoita ja toiveita siitä, millaista yhteistyötä heidän kanssaan voisi tehdä.

Nyt on meidän vuoromme miettiä, miten voisimme toteuttaa näitä käytännössä omissa ryhmissämme. Jotta yhteistyön eri osa-alueita olisi helpompi hahmottaa, teimme mukaillun SWOT-analyysin, jossa jaottelimme yhteistyön neljään osa-alueeseen.

Lapsi yksilönä: Miten tuemme lapsen kasvua ja kehitystä yhdessä perheen kanssa?

Perheen kanssa: Miten voimme vahvistaa avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta perheen ja varhaiskasvatuksen välillä?

Perheiden kanssa: Miten voimme tukea perheiden välistä yhteisöllisyyttä ja vertaistukea?

Monialainen yhteistyö: Miten hyödynnämme ja vahvistamme yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa perheiden parhaaksi?

Vanhempien toiveet ja ideat yhteistyölle:

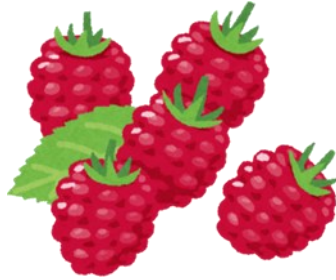
- Jumppatuokioita, joihin vanhemmat voivat tulla katsomaan
- Kahvittelua yhteisten hetkien lomassa
- Enemmän yhteistä toimintaa perheiden kanssa, mahdollisuus tutustua muihin vanhempiin
- Iltakahvit tai muu rento tapahtuma, jossa perheet voivat viettää aikaa
- Vanhempien yhteiset iltapäivät ovat olleet suosittuja- sekä lapset, että vanhemmat ovat pitäneet niistä, ja niistä on puhuttu paljon kotona

- Teemahuoneet ovat olleet kivoja
- Avoimia tapahtumia vanhemmille ja lapsille
- WhatsApp on ollut loistava työkalu yhteydenpidossa
- Perhemörri oli mukava, tällaisia tapahtumia lisää!
- Voisiko ryhmissä järjestää pienimuotoisia juhlia, kuten joulu- ja kevätjuhlia?
- Lapsen päivästä kertominen omatoimisesti ja rohkaiseminen lasta itse kertomaan päivästä
- Avoin ja ymmärtäväinen puhe, sekä positiivinen palaute lapsen arjesta
- Enemmän kuvia lapsista ja heidän puuhistaan, esimerkiksi kuvaviestit päivän aikana piristää vanhempain päivää
- Viikkokooste siitä, miten kulunut viikko on sujunut ja mitä on tehty
- Toiminnalliset vanhempainillat

Jatketaan keskustelua ja jaetaan ideoita pedapalaverissa ti 25.2.2025 - Kiitos jokaiselle panoksestanne!

Ystävällisin terveisin Kirsi ja Pirita

Kysymykset vanhemmille

Vanhempien ja päiväkodin välinen yhteistyö

Onko sinulla toiveita yhteistyölle?

Toivotko enemmän toimintaa muiden perheiden kanssa? Voit ideoida mitä se voisi olla.

Miten koet yhteistyön sujuvan päiväkodin työntekijöiden kanssa?

Millaisia asioita lapsesi jakaa kotona päiväkotipäivän tapahtumista?

Saatteko riittävästi tietoa lapsen päivästä, leikeistä ja toiminnasta?

Onko sinulla toiveita kuulla jostakin muusta?

